

Mina Imširović

RECENZIJ

zbirke kratkih priča "poznanić" Šefkije Duvnjakovića")

OD LJUBAVI KA LJUBAVI...

Iščitavajući ovaj manuskript sastavljen iz tri dijela, na prvi pogled, ali samo na prvi, podsjetio me je na Tolstojevu knjigu "Djetinjstvo, dječastvo, mladost", koju sam čitala sa svojih petnaest godina.

Prvi dio je vezan uz djetinjstvo u kojem je jednu od presudnih uloga imao njegov djed. Zahvaljući njemu autor je naučio prve životne lekcije ali i nagovijestio da nije baš sasvim obično dijete i da u sebi krije i neke talente koji se nisu mogli baš tako zanemariti ("...znači njega valja slati na fakultet!?", čitalac će razumjeti da je to bilo vrijeme kad visoko obrazovanje nije sebi baš svako mogao priuštiti, pogotovo ne na selu!) No, čini se da je podjednako važnu ulogu u autorovom odrastanju odigrala nena Tajiba i zato priču o njoj posebno izdvajam jer je na mene ostavila naročit dojam. Ta heroina, prava balkanska žena koju život nije štedio, slomljena ličnom tragedijom potisnula je ljubav u najzabačenije kutove duše sve dok njen ćutljivi unuk nije došao na ovaj svijet. Zahvaljujući njoj (čini se), od djeteta koje nije htjelo da govori, postao je njezin ljubimac koji nikad usta ne zatvara (hvala Bogu). Kako reče Selimović "Ljubav je jedina stvar na svijetu koju ne treba objašnjavati niti joj tražiti razlog". Više neću otkriti, na tebi je poštovani čitače da prosудиš sam. Ono što čini iznimno bogatim prvi dio knjige je zavičajni idiom koji joj daje onu toplu atmosferu domaćeg ognjišta i lokalne tradicije. Živim u dijaspori a ov-

dje se živi i opstaje uz devizu: "Narod koji izgubi svoj jezik, izgubiće i svoj identitet."

Drugi dio knjige se sastoji od autorovih razmišljanja o stvarima i pojavama kojima smo svakodnevno svjedoci ali o kojima uopšte ne razmišljamo ili razmišljamo vrlo malo. Bez pretjerivanja ga se može nazvati filozofsko-didaktičkim i edukativnim. Kako razumjeti, oprostiti, poštovati? Kako u ovom i ovakvom svijetu pronaći sebe, pronaći zrno sreće u skladu sa svojim očekivanjima? Tako na primjer u priči o sreći, kaže (citiram): Ne kaže se uzalud da je ljudska sreća količnik (razlomak) između realnosti (brojilac) i očekivanja (nazivnik). Složiću se sa njim, mada za sreću ne treba biti dobar matematičar, nego mudar kao njegov djed a sa mudročću dolaze i pravi omjeri. Nepokolebljiv u odlučnosti da ostane vjeran svojim životnim nazorima, razobličuje tuđe ali i prepoznaje svoje mane i svoje demone. U tom nastojanju pokušava (i uspjeva) da zadrži objektivnost i moralna načela. Poštovani čitaocē, kad god razmišljaš o životu i onom što ga prati, vrati se uvijek na ovaj dio knjige jer će te ovde čekati mudri odgovori. Na kraju tog dijela autor je uvrstio i jedan putopis koji me je posebno impresionirao i oduševio opisom njemu dragog podneblja. Njegovim očima sam vidjela i vrlo realno doživjela svoju Bosnu, rječicu Semešnicu, Plivu i njene raspršene kapi kojim se ona predaje u zagrljaj Vrbasu, mističnu Ajvatovicu i bogumile, zavičaj Petra Kočića odnosno njegovo Zmijanje. Čitajući sam "prošetala" Bosnom i neizmjereno sam mu zahvalna na tome. Zar je po-

trebno više talenta? Ne! Nije!

Prva dva dijela knjige su rezultat i posljedica opažanja autora koji nam nudi zornu sliku vremena i tradicije, načina života i stereotipa ljudi sa naših prostora prije i poslije ratne stihije. Visoki čulni senzibilitet i subjektivne percepcije kojima definiše svijet oko sebe, otkrio nam je vrsnog autora. Lapidaran u svojim kratkim pričicama, prepun zavičajnog idioma, uz bogatu, skoro prebogatu deskripciju, i uz širok arsenal stilskih figura za jednog autora kojem je ovo prva knjiga, Šefkija Duvnjaković je više nego uspješno prešao težak put od sebe prema sebi, od malih nogu do zrelog doba, bez gubitka emocionalne kontrole, koja je u ovo vrijeme predatora najbolje što jedan čovjek može imati. Parafraziram: "Vlast nad sobom je najveća vlast".

I onda dolazi treći dio. Provala emocija!

Dok u prva dva dijela autor u granicama kontrolisanih emocija opisuje djetinjstvo, mladost i prijateljstva, u trećem dijelu je njegova opsesija ljubav. Ona je u početku vrlo vješto prikrivena neobičnim odnosom sa svojim Poznanikom, kontravernim likom koji uprkos svojim, na prvi pogled, odbijajućim osobinama, iz priče u priču će, sigurna sam, steći naklonost iole objektivnijeg čitatelja.

Poznanik je direktan, surovo iskren, pomalo vulgran (pa šta, i Bukowski je bio), nepopravljivi cinik ali u dubini njegove duše se nazire ljudskost i ogromna količina suzbijenih emocija, koje će na kraju provaliti svom žestinom. Poznanik

je autorovo putovanje ka svojoj suštini, ljubavi kao razlogu bitisanja, on je most između sebe i sebe. Negdje davno sam pročitala citat koji otprilike ovako glasi ;Sve ima svoje dvije strane a čovjek nebrojeno. Kroz lik poznanika autor je iskazao veliku dozu hrabrosti da ogoli sopstvenu dušu makar to bilo u drugom licu jednine (kako to kaže naš narod: ako duše ima), a ovdje je duše i na pretek! Moram iskreno reći da me je ova promjena pozitivno iznenadila, jer jedino snažni ljudi ne smatraju emociju slabošću a kada je kao takvu opišu a da pritom ne bude patetike u tome (što mnogima ne uspijeva) onda je to umjetnost.

Ljubav, kao samouništenje, isto ono koje uništava Poznanika je kap vode koja je spasila autora u Sahari života. Ljubav, koja je učinila Poznanika gubitnikom, autora je izvela na put nade. Lice i naličje. Iz Poznanikovih grešaka autor uči i obrnuto. Suočavanje sa svojim demonima i anđelima nije svakom spušteno u kolijevku. Usavršavanje i usklađivanje sebe sa sobom, stvara od autora osobu koja zrelo i smjelo progovara ovom knjigom.

Autorova potreba da se eksponira kroz lik poznanika je urađena iznenađujuće dobro kao da se radi o zrelom piscu a ne autoru kojem je ovo prvi književni pokušaj.

Ova knjiga je započeta pričom o ženi i završava o njoj. Od ljubavi ka ljubavi. Svoj konačan stav bih mogla sažeti u sljedeće dvije rečenice:

Neke se knjige čitaju i pročitaju, a neke se čitaju doživotno! Ovo je jedna od njih.

Čitajući ovu zbirku nisam mogla da odolim (pjesnik k'o pjesnik) a da ne popustim svom pjesničkom senzibilitetu. Inspirisana pričom "Žal" iz duše su istekli stihovi:

DUŠA ZA SMRT NE ZNA

*Gledaj me.
I u oku me sačuvaj,
jer ono je najbolji slikar na svijetu.
Sačuvaj me kao savršenu Mona Lisu
u tvojim zjenicama uokvirenu.*

*Poljubi me kao svoju,
gledaj kao tuđu,
kao ničiju, kao svačiju,
kao zemlju kojom hodaš
i vazduh koji dišeš.*

*Dotakni me čežnjom
jer takvi dodiri, ostaju u sjećanju.
Dotakni me željom, jer ono čega bilo nije,
nikad se ne zaboravlja.*

*Udahni me dušom
i pronađi kad tijelo utrne.
Duša za smrt ne zna...*

Mina Imširović, književnica
Augsburg/Gradačac, 2016.